

ORATIO

IN VETEREM ADAM,
in Demonstratiuo
genere.

O R A T I O

MOVET me inæstimabilis
 quidam ac plane intolera-
 bilis dolor animi, con-
 git urgetq; conscientia, & impel-
 lit amor recti, ut ruptis linguæ
 uinculis, quæ iniecerat spes meli-
 or, libere ueritatis patrocinio nō
 nulla dicam. Atq; ea quidem quæ
 dicturus sum, hoc magis confido
 delectatura, quanto simplicius,
 quantoq; paucioribus expedies-
 ro. Est aut mihi uetus qdam Adā
 naturæ uitio usq; adeo noster fa-
 ctus exagitādu nunc, quod uel-
 lem pro merito nostra ualeret tes-
 nuitas. Intelligo uero, quoties in-
 usitatum istud uerbum mihi dici
 audieritis, impuros illos ac omni-
 no tales affectus, quorum inge-
 nita ui ad inhonesta rapimur. Si
 mul

IN VETEREM ADAM.

mulatq; enim fuisset lapsus infœlix Adam, actum fuit de posteritatis munditia, adeo in immensum exuberavit peccatū hoc in omnes. Quo fit, ut in illum reiciamus quicquid improbe committimus, uelut in authorē uniuersi mali. Hūc igit̃ adoriāmur duabus de causis, partim q̃ non cōmodus hospes, sed p̃niciosus hostis corporū domicilia occupat, atq; ea secura q̃eritq; partim q̃ indies etiā seipsum in nobis superat acquiritq; uires, tantū abest, ut aut hinc demigret, aut pedetentim, q̃d ipsum æquū fuerat, infirmet̃. Et q̃d sibi ille iuris in nos non sumit. Diuinæ philosophiæ oracula recens subministrata nobis, mox suis illecebris in obliuionem addam cōtemptum

L iij. uer̃

O R A T I O

uertit, spiritū Christi huius sæculi
gaudijs extinguit, Rationē in res
bus humanis non omnino pessimū
magistrum, & quæ honestatis
modestiaq; semina ingenerata
habet, suo appetitu uincit,
Membris omnibus supbe domi-
natur, & ad suam libidinem abu-
titur, Turpitudinem adducit cum-
mulatissime, ac uelut agmine fa-
cto, impetu fert contra ὁ ὑπερτάτα δώματα ναίει
'ὅς ὑπὲρ τὰτα δώματα ναίει. Nec puto,
qui ista inficietur esse. Verbo dei
anteponit inuentum aliquod sua
uiculum, piæ religiosæq; uitæ uo-
luptariam ac iucundā. Nam præ-
sentia hæc stercorea magis q̃ soli-
da ad oculos perpetuo reuocat,
solicitū de cœlestibus esse nō sinit.
Frequenter famam, pompam, fa-
stum

IN VETEREM ADAM.

stum, opes, delitias somniat Epicurus ille : quicquid huiusmodi non spirat, parum elegans iudicat. Atqui isthuc utinam quis uere inspicari queat. Videmus enim, ut de sublimi despiciat, qui sui officij memores, honestioribus rebus quam ipsi malunt indulgere. Tot habet cupiditates, quot Athenę nocturnas. Si incidit, ut bene agas, a cunctu a sinistra adest tibi callidus, & allecat alio. Si libet abstinentem esse, inescat ocysime: Si prodesse, auersum tenet. Nunquam cessat obijcere, quæ magis arrideant, ne animum ad meliora reducas. Habet sorores oscitantiam & segnitiam, quarum partes sunt, hominem præparare ad obedientiam & ultrotroneam Adque seruitutem. Pluto

L iij nem

O R A T I O

nem fortissimū Erebi ducem patrem sequitur sua proles. Cuius uirtute fretus tantis malis hic noster iam facit. Atque hæc omnia potest nemine repugnante. Sic enim omnes affecti sumus, ut non illibenter accipiamus pro amarioribus uirtutum studijs uoluptatum mella, & qui repugnat molli, quod dicitur, brachio repugnat, ne uincat. Alioqui poterat quantumuis prepotens, aliquando deijci. Neque enim sæpe non de eo triumphatum est a gentibus etiam, quæ aliquando cordatiores fuere. Ab his quorum animos repurgarat olim sacer spiritus, quis nescit, sapissimè me fuisse profligatum exitialium illum uoluptatum artificem? Quibus carneus fuit iste deus, nihil la-
certo

IN VETEREM ADAM.

certorum habens, adeoque nullus. Cæterum manifestam modo pris-
ci Adæ tyrannidem breuissime
notaui, qua ille potentissimis ac
plane Satanicis uiribus occulto
aconito inficit omnium ex æquo
mortalium animos moresq;, &
infectos quo uult pertrahit. Sic
solus regit mortales, Solus possi-
det adeo suæ ditioni addictos, ut
non nisi secundū ueterem Adam
uiuere liceat. Atq; ita fertur equis
auriga, nec audit currus habenas.
Satis miserandum id profecto, &
plus q̃ adamas fuerit, quē non per-
moueat. Nunc ad ea instituenda
est oratio, ob quæ potissimū con-
siliū fuit scribere. Et in primis
operæ precium fuerit cognoscere
ueteratoris huius technas, quibus

L v impos

O R A T I O

imponere solet & insidiari maximis uiris, idque nostris temporibus. Superiore sæculo, quando adhuc magis floreret Romani Pontificis regnum, non ignorabat se quod floreret magis. Tunc enim late patuit eius superbia ac ferocia in sacerdotibus, qua cœlum territare poterant: dignitate præminebat, omni luxuriæ genere diffluebat, diuitijs immodicis turgebat, edificijs regalibus præualebat. Et ne in aliquo idiotis non præstarent illi, tumebat nescio quod fucō sanctimonix, & quadam doctrinæ umbra. Atque hos homines ad eum modum instructos, proposuit mēdax Adæ pater doctores fidei, & archetypos Christianæ uitæ, cum ab utroque eos longius ac occidens ab oriente dissiisse constat. Vnde factum est, ut se

IN VETEREM ADAM

mel uniuerſum orbē terrarū ſedu-
cti ſeduxerint. Huc te impudice
inſtigator nouimus omnē tuam
opam ſumpſiſſe. Volebas em̄ pa-
tri diabolo totam poſteritatē lu-
criſacere. Quot milia impie uētris
gloriæque curator perdidisti tuis
lenocinijs. Satis ne ſuperq; præſo-
caras animarum tuis iſtis blandis
quidē, ſed mortiferis allec̄tamen-
tis ante natum dominum cœli?
ſauiſti a tui conditione, & nunq̄
uel punctulum temporis feriatus
es. Conabar̄is ſummos Patriar-
chas, reges & prophetas incanta-
re, non contentus tot alijs corre-
ptis: Non aliter ac lupus, quem
ſicubi in gregem ouium inciderit,
niſi cunctis arreptis lætali morſu,
nō quieſcere dicunt. Sed qui iſtis
retro

O R A T I O

retro sæculis principatum tenuisti, sic ut nulla ratio, nulla lex, nullus ordo, nullus pudor aut timor obstiterit, quo minus tuæ uoluntati paruerint, age quando pati-
 tiere, ut meliora concupiscat homo? Et quis tandem es decrepites? An tibi nobiscum non est cõmunis mors? Quousq; diu exabis miseris improbiissime? Spem concesseramus fore, ut ab incepto desisteres nunc, siquidẽ prioris ignorantia tenebras dispellat nouum Euangelij lumen, sed iurasti in capita omnium & absq; discrimine temporũ cogitas nocere, quem admodum iam diu soles, & adeo deploratum malum uidere, ut im-
 peritissimus medicus Accusias, ut est apud Aristopha . τὸν πρῶκτόν
 facilius

IN VETEREM ADAM

facilius restituerit, atq; te quisquā
domuerit. Callum induxisti plas
ne turpioribus mouendis. Proinde
de q; humanæ uires, quas ipse ad
quoduis dedecus flectis, te eiectus
ræ sint unq̃, prorsus diffido. Sed
pestilentem beluam quo instantis
us acriusq; in mortem operatur,
eo diligentius ac propius conside
remus. Existimat nos fugere, qđ
lateat sub claris titulis nostrorum
Euangelistarum, quasi uero tam
stupidi simus, qui ipsius foetorem
non uel procul olfaciamus, aut tã
ignari, qui ullum hominē ab ipso
immunē esse putemus. Nouimus
quòd foetidus ille Adam omnes
occupet, ut nunq̃ alias, siue uoces
Euangelistas, siue Papistas, &
adeo mordicus occupet, ut illos
dimissus

O R A T I O

dimissurus sit minime, dum tam
 laute fouetur. Totos habet Euan-
 gelistas inq̃, & tantum non clau-
 destinis insidijs & auctibus effi-
 cit, ut impurioris uitæ sint qui-
 busuis Sardanapalis. Clamât in-
 desinenter, exuendū esse ueterem
 hominē cū factis suis, &c. An ue-
 ro hoc exuere uocarî debeat, siue
 potius induere, deponere an ma-
 gis assumere, alij iudicabunt, cum
 iam uelut accendi cōperiatur car-
 neus Adam. Adeo nō mortificat̃,
 ut docent, ut uiuificetur etiam in
 dies. Neq̃ uero quis hęc cōtume-
 liose in Ecclesiæ columnas eximio
 os Ecclesiastes dicta putet, quos,
 ut debeo, summe ueneror, sed in
 Adam, qui cū iniuria certe omnes
 illos ob id in suam carnem attrahit,

IN VETEREM ADAM.

hit, ut euangelium sordere faciat,
& reddatur dignum patella co-
operculum. Vide uero ut eos fa-
scinarit ferè putidus Adam. Te-
nuibus parochijs ualedicūt, & cō-
ferūt se ad amplos Episcopatus,
Sic enim uocari cupiūt, uberioris
census & gloriæ gratia. Debebāt
odisse uoluptates: sed nostri Ad-
irritamento fit, ut si non amant,
fruantur certe uoluptatibus stre-
nue. Affici carnaliter, mortē esse
docent. Dic mihi, an ipsorum
Adā spiritualiter afficiatur? Huic
sæculo conformes esse prohibe-
tur. Vtinā Christo & Paulo pro-
pius conformarentur. Fauores
optimatū uenantur ubiq; . Sunt
cupidiores argenti, q̃ dici uolunt,
cum utrūq; Papistis uerterint uis-
tio,

O R A T I O

tio. Crucis iactatores tantum au-
 dimus. Indigne ferunt fidos admo-
 nitores, adeoque furunt, si quis ab
 eis in aliquo dissenserit. Id quod
 si a nouo Adam proficiscitur, ipsi
 uiderint. Quod multi, non dicam
 præcipui, ἀρχιερεὺς ἡμεῖς patiantur, nihil
 ad institutum. Num careant ue-
 tere Adamo priuatae res eorum,
 non attinet hic excutere. Dixi de
 enormibus uitijis molliculi Ada,
 quæ in ijs plus satis exerit, in qui-
 bus nullo modo oportebat. Illud
 uero magnæ fœlicitati sibi ducit,
 quod plerumque sancti spiritus prætex-
 tu tegitur in illis, quando omnem
 uitam fide aiunt sese exigere, perpe-
 tuo iactantes spiritum, fortitudi-
 nem, constantiam, temperanti-
 am, cum ille terrenus Adam facit
 lime

IN VETEREM ADAM.

lime obtineat apud illos quicqd
libuerit, & rideat, ubi talia uerba
sonant. Apostolici uiri, murmurat
secum, ore tenus, cætera pars
mea est. Porro hæc non dixerim,
ut existimem aut angelos eos, aut
deformatos hypocritas esse debere,
sed ut admoneam, q̃ cum alijs
plurimum habeant ueteris Adæ,
& ut talia uitia, quæ pueri etiam
notarunt in illis, fugiant. Quod
ipsum sane ductu rationis possent,
si minus haberent spiritus,
quem tamen nunquam non uersant
in ore. Et pudeat uos Apostoli
effœminatorum morum planeq̃
gentilis conuersationis. Pudeat,
q̃ uentrosus ille Adam de uobis
uictoriam ostentat. Quid multis?
Lux tenebræ sunt, Sal in

M fatuas

O R A T I O

fatuatum est. Nihil reliquū, q̄ ut
 e supernis emendentur, & ego cū
 primis. Iam uero qd dicemus de
 Academicis, qui Theologiā adeo
 non colunt, ut derideant quoque
 tanquam sacerdotum loquacita-
 tem, & sua studia prius habent
 Christi doctrinæ, siue quia ex illis
 sibi honores & opes sperant, siue
 quia hæc recte tractata, & alienos
 facit a uoluptatibus carnis, & per
 secutiones accersit? Quòd si hic
 quæstuosum Adam non subole-
 mus, nullis naribus simus necesse
 est. Horum animos inflat nescio
 qua persuasione, & ad turpissima
 quæque sine negotio extimulat,
 Atq; hoc tanta arte, ut turpia nec
 uideant, nec uidere uelint. Principes
 populi ab hoc principe regi,

fatis

IN VETEREM ADAM.

fatis in confesso est. Nam quid illud officit nostro Adæ, quod non uetant Euangelizare, quodque lex acrior cessat? Non inique fert aboleri Monasteria, modo bona in suum obsequium impendantur, Tametsi magna pars, illorum penitralium excidio, Adæ periret. Quod uulgus hominum, quos Euangelicos censemus, omnino circumdederit luteus Adam, abunde documento sunt uel nuperi tumultus. Posthabet suo commodo sacras conciones, & iam nauseat ad auditum uerbi. Tota uita carnalis Adæ, nisi illud spiritualis esse iudicaueris, si alicubi per simulationem pietatem, timorem dei, charitatem, modestiam, continentiam præ se tulerint. Atqui uideo

M ij ego

O R A T I O

ego carceribus gladijsq; coërce-
 ri oportere hunc spiritale Adam.
 Et o uere miserandam hominum
 sortem. O infœlicia nos spurcissi-
 mi Adæ mancipia, siue frequentis-
 bus exerccamur cōcionibus, quæ
 tamen sua uirtute non carent, siue
 nullis, usq; adeo obduruimus. Et
 cur non crebris hoc gemitibus
 querimur apud patrē deum? Cur
 cessamus, & quasi uolupe nobis
 sit, sic libenter alimus umbraticū
 illum tyrannū? Non abiturum,
 retineremus pene abiturum, tam
 familiaris nobis est. Quin potius
 potentia fortioris dei fisci in ultis-
 mas terras explodimus terribilē
 hostem, et tanto nocentiorē, quo
 blandius atq; melle prælito gla-
 dio cōficiat inopinantes? Verum
 nemo

IN VETEREM ADAM.

nemo serio cogitat cum illo pugnam inire, quod cum intelligat, uictor ubique ouat. Ingressus est potenter, & radices egit in omne genus hominum, ludæos, gentes, Christianos. Peruagatur per oēs ordines ac status: Reges, principes, magnates, seruos suppliciss. habet. Theologos, causidicos, rhetores, medicos ex sententia ducit oppressos. Cæteram turbam, quæ est arena maris numerosior, doctos indoctos, nobiles ignobiles adeo pro suis subditis habet, ut nec ipsi negēt. Demulcet innumeris affectibus, & delectat caducis, hoc interim operante satana, ne nos communis illius uitæ tædeat. Sequuntur igitur citra controuersiam omnes homines ueteres

M in rem

O R A T I O

rem Adam uoluntate, studijs ac
moribus totius uitæ. Et qui nunc
uulgo censentur Christiani, gens
tibus per omnia similes sunt,
nisi q̃ Christianam lin-
guam aliquando
habent.
Dixi.

Anno M. D. XXXV. scripta.

ac
nc
cn